

Stanowisko nr 1
Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie
z dnia 6 listopada 2021 r.

Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie podjęła, w trybie obiegowym, w dniu 6 listopada 2021 r., następujące stanowisko (głosów: 8 za, 0 przeciwnych, 1 wstrzymujący się) w sprawie niedopuszczalności reformy wymiaru sprawiedliwości obejmującej usunięcie niewygodnych dla władzy wykonawczej sędziów.

W związku z zapowiedziami medialnymi wprowadzenia reformy sądownictwa polegającej na spłaszczeniu struktury sądów oraz redukcji liczby sędziów Sądu Najwyższego, Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie stwierdza, że jakkolwiek reorganizacja sądownictwa jest na gruncie Konstytucji RP dopuszczalna, to reorganizacja taka musi być uzasadniona faktyczną realizacją zasad i wartości konstytucyjnych. W szczególności musi być zgodna z zasadami trójpodziału władzy, niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Nie może naruszać praw i wolności obywatelskich, a w szczególności prawa do sądu.

W ocenie Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie zapowiadana zmiana w rzeczywistości ma umożliwić politycznie uwarunkowaną weryfikację sędziów Sądu Najwyższego przez niekonstytucyjnie ukształtowaną Krajową Radę Sądownictwa. Celem tej weryfikacji jest eliminacja sędziów krytycznie ocenianych przez władzę polityczną, by stworzyć nowo ukształtowany Sąd Najwyższy podporządkowany władzy wykonawczej i legislacyjnej. Reforma taka stanowi w istocie obejście zasady nieusuwalności sędziów, stanowiącej gwarancję prawa do sądu dla obywateli. Tak ukształtowana reforma godzi w fundamentalne wartości każdej demokracji konstytucyjnej zbudowanej na poszanowaniu praw i wolności: niezależność sądownictwa i trójpodział władzy.

Skoro nowo obsadzony Sąd Najwyższy miałby składać się wyłącznie z sędziów powołanych z udziałem niekonstytucyjnie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, sąd ten obarczony byłby tą samą wadą, którą obarczona jest obecnie Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego. Zatem reforma ta nie eliminowałaby fundamentalnej wady Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tylko wadę tę rozciągałaby na cały nowo ukształtowany Sąd Najwyższy. Tak ukształtowany Sąd Najwyższy – podobnie dzisiaj Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego – nie byłby niezależny w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie wyraża przekonanie, że prawdziwym celem proponowanej reformy jest pełne polityczne obsadzenie Sądu Najwyższego, co skutkować będzie faktycznym pozbawieniem polskiego systemu sądownictwa niezawisłego Sądu Najwyższego, który zgodnie z Konstytucją, w zakresie orzekania, sprawuje nadzór nad sądami powszechnymi i wojskowymi.

W ostatnich sześciu latach sytuacja wymiaru sprawiedliwości i jego dostępność dla obywateli w istotnym stopniu pogorszyły się. Czas trwania postępowań sądowych wydłużył się, postępowania są coraz droższe dla stron, zaś wprowadzane zmiany proceduralne okazały się nieskuteczne. Sędziowie mają podstawy by obawiać się wydając orzeczenia niepożądane z perspektywy władzy politycznej. Zapowiadana reforma nie odpowiada na żaden z istotnych problemów polskiego wymiaru sprawiedliwości, jedynie pogłębi istniejący kryzys.

Wzywamy wszystkich obywateli, a szczególnie środowiska prawnicze, do sprzeciwienia się rozwiązaniom, które mają na celu usunięcie sędziów krytycznych wobec niekonstytucyjnych reform i niezależnych od polityków oraz zastąpienie ich sędziami, którzy ze względu na ustrojowy sposób powołania przez upolitycznioną Krajową Radę Sądownictwa, będą trwale pozbawieni przymiotu niezależności.